

Aktuální folkloristické problémy – mezinárodní vědecké setkání v srbském městě Užice

Ve dnech 26.–27. 4. 2024 proběhla v srbském městě Užice mezinárodní konference *Savremena srpska folkloristika* (Současná srbská folkloristika), kterou pořádalo Udruženje folklorista Srbije (Srbský svaz folkloristů) ve spolupráci s Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković“ (Univerzitní knihovna „S. M.“) z Bělehradu, Pedagoški fakultet Užice (Pedagogická fakulta Užice), Gradski kulturni centar Užice (Městské kulturní středisko Užice) a městem Užice. Akce se zúčastnilo celkem 28 hostů ze Srbska, Bulharska, Severní Makedonie, České republiky a prostřednictvím online spojení i z Ruska.

Jednalo se již o čtrnácté setkání tohoto druhu, hlavní pozornost byla v tomto roce soustředěna na následující tři tematické okruhy: 1. Prameny folkloristických výzkumů: terénní, archivní, digitální, alternativní...; 2. Folklor užického kraje; 3. Současná folkloristika. Nejprve proběhlo slavnostním zahájením konference s úvodními projevy děkanky fakulty Sněžany Marinković, ředitele užického městského kulturního odboru Filipa Baraliće a předsedkyně Srbského svazu folkloristů Daniely Popović Nikolić.

V následujícím prvním bloku se dvěma sekcemi byly prezentovány příspěvky zaměřené na folklor a tradiční kulturu – pozornost byla věnována současnému vnímání místního lidového kroje, využití tradiční

kultury v turizmu, historii místních tamburašů, analýze sbírky lokálních pohádek a pověstí a také prezentaci nově publikovaného slovníku užického nářečí (1. sekce) a dále teoretickým bádáním nad přístupy k nemateriálnímu kulturnímu dědictví a aktuálním folkloristickým přístupům (2. sekce).

Druhý blok proběhl následujícího dne – v první části zazněly příspěvky vztahující se k archivním výzkumům folklorního materiálu, zamyšlení nad způsoby zapojení tradičních vědeckých postupů do současného vzdělávání, kritický rozbor přepracovávání a vylepšování dosud nepublikovaných archivních zápisů lidové slovesnosti a připomenutí některých mytologických prvků v srbských kouzelných pohádkách v zápisech z konce 19. století.

Třetí blok byl zaměřen na možnosti transformací tradičních lidových látek v současné literární tvorbě pro děti i pro dospělé a na hledání limitů dnešního virtuálního „folkloru“. Další příspěvky pak byly cíleny na vybrané srbské dějinné události a postavy zobrazené v lidových textech.

Čtvrtý blok zahrnoval reflexi srbské lidové tvorby v českém prostředí v překladech, přiblížil paralely srbské a staroanglické epiky a též možnosti dalších analýz severských ság a jejich využití při studiu srbské hrdinské epiky.

V poslední části konference zazněly referáty o problematice zpětného zjišťování melodií u starých zápisů lidových písní, o využívání gramofonových nahrávek při etnomuzikologických výzkumech a o dnešním vnímání rusalských her v moderní makedonské společnosti.

Konference byla zakončena vlastivědnou vycházkou s odborným komentářem po městě s přiblížením památek kulturního dědictví města a okolí.

Spolupořadatel akce, Pedagogická fakulta Užice, „otevřela dveře“

i studentům a dalším zájemcům o folkloristiku a o současný výzkum folkloru, závěr prvního jednání dne byl obohacen o folklorní vystoupení užického pěveckého a tanečního souboru, jenž se věnuje právě ochraně a rozvoji odkazu lidové kultury užického kraje. Konference byla velmi dobře zorganizovaná a všem zainteresovaným institucím je třeba vyslovit zejména v současné složité společensko-ekonomické situaci, v níž se Srbsko nachází, velký dík.

Jaroslav Otčenášek (EÚ AV ČR, v. v. i., Praha)